

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

GASTON LEROUX

**Misterul
Camerei Galbene**

ALDO PRESS

Editor Aldo Press, București

© by Dexon Office srl

Toate drepturile pentru această versiune aparțin Aldo Press

Informații și comenzi ramburs

www.aldopress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LEROUX, GASTON

Misterul Camerei Galbene : [roman] / Gaston Leroux, trad. Silvia G. Constantin. - București: Aldo Press, 2003

ISBN 973-7945-32-0

I. Constantin, Silvia G. (trad.)

821.111-31=135.1

Capitolul I

În care începem să nu înțelegem

Nu fără o oarecare emoție, încep să relatez extraordinarele aventuri ale lui Joseph Rouletabille. Până în prezent, el s-a opus atât de ferm ca eu să fac această relatare, încât îmi pierdusem speranța că voi publica vreodată cele mai ciudate povestiri polițiste din ultimii cincisprezece ani. Îmi ima-ginam chiar că publicul nu va cunoaște niciodată adevărul deplin despre extraordinarul caz, cunoscut drept al Camerei Galbene, din care s-au ivit atâtea drame misterioase, crude și senzaționale, în care prietenul meu a fost atât de adânc implicat, dacă, apropo de o recentă nominalizare a ilustrului Stangerson la gradul mării cruci a Legiunii de Onoare, un jurnal de seară - într-un articol mizerabil prin ignoranța sa, ori insolent prin perfidia sa - nu ar fi reînviat o aventură teribilă, despre care Joseph Rouletabille îmi spusese că dorea să fie uitată pentru totdeauna.

Camera Galbenă! Cine își mai amintește acum acest caz, care a făcut să curgă atâta cerneală în urmă cu cinci-sprezece ani? Evenimentele sunt atât de repede uitate la Paris! Nu au ieșit din memorie chiar numele procesului Navyes și povestea tragică a morții micului Menaldo? Și totuși, atenția publicului a fost atât de profund îndreptată spre detaliile procesului, încât producerea unei crize ministeriale a trecut absolut neobservată la acel moment. Acum, procesul Camerei Galbene, care l-a precedat pe cel al Navyes, cu câțiva ani, a avut un ecou mult mai puternic. Întreaga lume s-a agățat luni întregi de această chestiune obscură - cea mai obscură, mi se pare mie, care a provocat vreodată perspicacitatea poliției noastre, sau a pus la încercare conștiința judecătorilor noștri. Rezolvarea problemei i-a zăpăcit pe toți cei care au încercat să o găsească. A fost ca un rebus dramatic, de care și bătrâna Europă, și America cea nouă au devenit la fel de fascinate. Aceasta s-a întâmplat, într-adevăr - îmi este

permis să o spun deoarece nu poate fi vorba de nici un orgliu de autor în toate acestea, întrucât eu nu fac altceva decât să transcriu fapte, asupra cărora o documentație excepțională mă ajută să arunc o lumină nouă - aceasta s-a întâmplat, deoarece nu știu dacă în domeniul realității sau al imaginației cineva poate descoperi sau își poate reaminti ceva comparabil în misterul său cu misterul evident al Camerei Galbene.

Ceea ce nimeni nu putea descoperi a reușit să descopere Joseph Rouletabile, în vârstă de optsprezece ani, pe atunci reporter angajat la un ziar de seamă. Dar, când el a adus cheia întregului caz la Curtea cu Jurați, nu a spus întregul adevăr. El a dezvăluit doar atât cât era suficient pentru a asigura achitarea unui om nevinovat. Motivele pe care le-a avut pentru această reticentă nu mai există. Și, chiar mai bine de-atât, a venit momentul ca prietenul meu să vorbească pe deplin. Veți afla totul. Fără alt preambul, vă voi aduce în fața ochilor chestiunea Camerei Galbene, așa cum a fost ea adusă în fața ochilor întregii lumi în ziua următoare petrecerii dramei de la Castelul Glandier.

Pe 25 octombrie 1892, următoarea știre a apărut în ultima ediție din "Temps":

"O crimă înfricoșătoare a fost comisă la Glandier, la marginea pădurii Sainte-Genevieve, lângă Epinay-sur-Orge, în casa Profesorului Stangerson. În acea noapte, în timp ce stăpânul lucra în laboratorul său, s-a făcut o tentativă de asasinare a domnișoarei Stangerson, care dormea în camera alăturată acestui laborator. Doctorii nu oferă garanții privind viața domnișoarei Stangerson."

Impresia făcută asupra Parisului de această știre este ușor de închipuit. Deja, la acel moment, lumea științifică era interesată de munca Profesorului Stangerson și a fiicei sale. Această muncă - prima încercare în radiografie - a servit pentru a deschide calea domnului și doamnei Curie spre descoperirea radiului. Era de așteptat ca Profesorul să citească în curând la Academia de Științe o lucrare senzațională asupra noii sale teorii, "Disocierea Materiei", o teorie destinată să zdruncine din temelii întreaga știință general acceptată, care se baza pe principiul "Conservării Energiei". Ziua următoare, ziarele erau pline de articole referi-

toare la tragedie. "Matin", printre altele, a publicat următorul articol, intitulat "O crimă supranaturală":

"Acestea sunt singurele detalii", scria autorul anonim în "Matin", "pe care am reușit să le obținem în legătură cu crima de la Castelul Glandier. Starea de disperare în care este cufundat profesorul Stangerson și imposibilitatea de a obține informații din gura victimei au făcut investigația noastră atât de dificilă, încât, în prezent, nu ne putem forma nici cea mai mică idee asupra a ceea ce s-a întâmplat în Camera Galbenă, în care domnișoara Stangerson, în cămașă de noapte, a fost găsită zăcând pe podea în agonia morții. Am reușit, cel puțin, să-l interviuăm pe Tăticul Jacques - după cum este numit în zonă -, un servitor bătrân al familiei Stangerson. Tăticul Jacques a intrat în cameră în același timp cu profesorul. Această cameră este alăturată laboratorului. Laboratorul și Camera Galbenă se află într-un pavilion la capătul parcului, cam la trei sute de metri (o sută de picioare) de castel.

«Era douăsprezece și jumătate noaptea», ne-a spus acest om cinstit, «și eu eram în laborator, unde domnul Stangerson încă lucra, când s-a întâmplat. Eu am curățat instrumentele și le puneam în ordine toată seara și așteptam ca domnul Stangerson să se ducă la culcare. Domnișoara Stangerson lucrase cu tatăl ei până la miezul nopții; când cele douăsprezece bătaii ale miezului de noapte au sunat la ceasul cu cuc din laborator, ea s-a ridicat, l-a sărutat pe domnul Stangerson și i-a urat noapte bună. Mie mi-a spus "Noapte bună, Tăticule Jacques" și a intrat în Camera Galbenă. Am auzit-o încuind ușa și trăgând zăvorul, astfel că n-am putut să mă abțin să nu râd și i-am spus profesorului: "Iat-o pe domnișoara încuindu-se de două ori, trebuie să fie speriată de strigătul «Animalului Domnului!»" Domnul nici măcar nu m-a auzit, atât era de absorbit de ceea ce făcea. Chiar atunci am auzit miorlăitul îndepărtat al unei pisici. "Asta o să ne țină trei noaptea" mi-am spus, fiindcă, trebuie să vă spun, domnule, că, până spre sfârșitul lui octombrie, locuiesc într-o mansardă a pavilionului, deasupra Camerei Galbene, astfel ca domnișoara să nu rămână singură noaptea în parcul izolat. Era capriciul domnișoarei să stea în pavilion pe vreme bună. Fără îndoială, i se

părea mai vesel decât castelul; de patru ani de când fusese construit nu se întâmplase să nu se instaleze acolo primăvara. La venirea iernii, domnișoara se întoarce în castel, deoarece nu este nici un șemineu în Camera Galbenă.

Stăteam în pavilion atunci - domnul Stangerson și cu mine. Nu făceam nici un zgomot. El era așezat la birou. Cât despre mine, eu stăteam pe un scaun, căci îmi terminasem munca și, uitându-mă la el, mi-am spus: "Ce om! Ce inteligență! Câte cunoștințe!" Dau importanță faptului că nu făceam nici un zgomot; fiindcă, datorită acestui lucru, asasi-nul a crezut cu siguranță că plecasem de acolo. Și brusc, în timp ce cucul cânta jumătatea de oră, un zgomot disperat a izbucnit din Camera Galbenă. Era vocea domnișoarei, strigând: "Crimă! Crimă! Ajutor!" Imediat după aceea au răsunit împușcături de revolver și s-a produs un zgomot teribil de mese și mobilă aruncate la pământ, ca în cursul unei lupte și din nou vocea domnișoarei strigând: "Crimă! Ajutor! Tată! Tată!"

Puteți să fiți sigur că am sărit în sus imediat, și domnul Stangerson și cu mine ne-am năpustit asupra ușii. Dar, vai! Era încuiată, bine încuiată, pe dinăuntru, prin grija domnișoarei, așa cum v-am spus, cu cheia și cu zăvorul. Am încercat să o forțăm, dar a rămas nemișcată. Domnul Stangerson era ca un nebun și, într-adevăr, era destul ca să fie astfel, fiindcă o auzeam pe domnișoara încă strigând: "Ajutor! Ajutor!" Domnul Stangerson a revărsat lovituri teribile asupra ușii și a plâns de furie și a suspinat de disperare și neajutorare.

Atunci am avut o inspirație: "Asasinul trebuie să fi intrat pe fereastră!" am strigat. "Mă duc la fereastră!" și m-am repezit afară din pavilion și am alergat ca ieșit din minți.

Inspirația era că fereastra Camerei Galbene dă în așa fel, încât zidul parcului, care se mărginește cu pavilionul, mă împiedica să ajung imediat la fereastră. Ca să-l urci, trebuie mai întâi să ieși din parc. Am alergat spre poartă și pe drum m-am întâlnit cu Bernier și soția lui, paznicii, care fuseseră atrași de împușcăturile de revolver și strigătele noastre. În câteva cuvinte le-am spus ce se întâmplase și l-am îndemnat pe paznic să i se alăture domnului Stangerson cu toată graba, în timp ce soția lui a venit cu mine

să deschidă poarta parcului. Cinci minute mai târziu, ea și cu mine eram în fața ferestrei Camerei Galbene.

Luna strălucea puternic și am văzut clar că nimeni nu atinsese fereastra. Nu doar că barele de protecție erau intacte, dar storurile dinăuntru erau trase, deoarece eu în-sumi le trăsesem seara devreme, așa cum făceam în fiecare zi, deși domnișoara, știind că eram obosit de munca grea pe care o fac, mă rugase să o las pe ea să le tragă, și erau așa cum le lăsasem, prinse cu un cârlig din fier pe dinăuntru. Asasinul, prin urmare, nu putuse să intre sau să iasă în acel fel, dar nici eu nu putem să intru.

Era un ghinion - suficient să-ți pierzi mințile! Ușa camerei încuiată pe dinăuntru și storurile singurei ferestre de asemenea prinse pe dinăuntru, iar domnișoara încă striga după ajutor! Ba nu! Încetase să strige. Era moartă, probabil. Dar încă îl auzeam pe tatăl ei, în pavilion, încercând să spargă ușa.

Împreună cu portăreasa m-am grăbit înapoi spre pavilion. Ușa, în ciuda încercărilor furioase ale domnului Stangerson și ale lui Bernier de a o sparge, încă stătea nemișcată, dar în cele din urmă a cedat în fața eforturilor noastre unite, și ce priveliște ne-a întâmpinat ochii! Ar trebui să spun că, în spatele nostru, portăreasa ținea lampa de la-borator, o lampă puternică, ce a luminat întreaga încăpere.

Trebuie să vă mai spun, domnule, Camera Galbenă este o încăpere mică. Domnișoara o mobilase cu un pat din fier destul de mare, o măsuță, o noptieră, o măsuță de toaletă și două scaune. La lumina lămpii, am văzut totul dintr-o privire. Domnișoara, în cămașă de noapte, zăcea pe podea în mijlocul unei mari dezordini. Mese și scaune fuseseră răsturnate, arătând că avusese loc o luptă violentă. Domnișoara, fără îndoială, fusese târâtă din pat. Era acoperită de sânge și avea urme groaznice de unghii pe gât - carnea de pe gât fiind aproape sfâșiată de unghii. Un fir de sânge cursese dintr-o rană de la tâmplă dreaptă și făcuse o baltă mică pe podea. Când domnul Stangerson a văzut în ce stare se afla fiica lui, s-a aruncat în genunchi lângă ea, scoțând un sunet de disperare. S-a convins că încă respira. Cât despre noi, l-am căutat pe nenorocitul care încercase să o ucidă pe stăpâna noastră - și, vă jur, domnule, că

dacă l-am fi găsit, nu i-ar fi fost prea bine!

Respe Dar cum să vă explic că nu mai era acolo, că deja scăpase? Întrece orice imaginație! Nimeni sub pat, nimeni în spatele mobilei! Tot ce am descoperit au fost urme, urme pătate de sânge, ale unei mâini mari de bărbat, pe pereți; o batistă mare, roșie de sânge, fără vreo inițială, o șapcă veche și multe urme proaspete de pași bărbătești pe podea - pașii unui bărbat cu picioare mari, ale cărui ghete lăsaseră un fel de urmă de funingine. Cum scăpase omul acesta? Cum dispăruse? Nu uitați, domnule, că nu este nici un coș în Camera Galbenă. Nu putea să fi scăpat pe ușă, care este îngustă, și în pragul căreia stătea portăreasa cu lampa, în timp ce, soțul ei și cu mine îl căutam în fiecare colț al camerei, unde era imposibil ca cineva să se ascundă. Ușa, care fusese deschisă cu forța până la perete, nu putea ascunde nimic în spatele ei, așa cum ne-am asigurat. Prin fereastră, încă închisă așa cum trebuie, nu era posibilă fuga. Ce se întâmplase, atunci? Am început să cred în Diavol.

Dar am descoperit revolverul meu pe podea! Da, revolverul meu! Oh! Asta m-a adus înapoi la realitate! Diavolul nu ar fi avut nevoie să-mi fure revolverul ca să o omoare pe domnișoara. Bărbatul care fusese acolo urcase mai întâi în mansarda mea și mi luase revolverul din sertarul unde îl țineam. Apoi, am stabilit, numărând cartușele, că asasinul trăsesese două gloanțe. Ah! A fost un noroc pentru mine că domnul Stangerson era în laborator când a avut loc fapta și văzuse cu ochii lui că eram acolo cu el, pentru că altfel, cu problema asta a revolverului meu, nu știu unde am fi fost - eu, acum, aș fi fost după gratii. Justiția nu are nevoie de mai mult ca să trimită un om la eșafod!»

Editorul lui "Matin" a adăugat la acest interviu următoarele rânduri:

"Fără a-l întrerupe, i-am permis Tăticului Jacques să ne povestească aproape tot ce știe despre crima din Camera Galbenă. Am reprodus-o cu cuvintele sale, scutindu-l pe cititor doar de lamentările continue cu care și-a presărat narațiunea. Este de înțeles, Tăticule Jacques, că ții foarte mult la stăpânii tăi și vrei ca ei să o știe și nu încetezi să o repeți, mai ales de la descoperirea revolverului tău. Este dreptul tău și nu vedem nimic

rău în asta. Ne-ar fi plăcut să îi mai punem câteva întrebări Tăticului Jacques, Jacques-Louis Moustier, dar ancheta judecătorului de instrucție care are loc la castel face imposibil ca să fim primiți la Glandier, cât despre pădurea de stejar, este păzită de un cerc larg de polițiști, care apără ca pe ochii din cap urmele ce pot duce spre pavilion și care ar putea probabil conduce la descoperirea asasinului. Am dorit, de asemenea, să-i interviuăm pe portari, dar sunt invizibili. În cele din urmă, am așteptat într-un han de la drum, nu departe de poarta castelului, plecarea domnului de Marquet, judecătorul de instrucție din Corbeil. La cinci și jumătate l-am văzut cu asistentul său și, înainte să poată intra în trăsură, am avut oportunitatea să-i punem următoarea întrebare:

«Puteți, domnule de Marquet, să ne dați vreo informație privind acest caz, fără a crea inconveniente cursului anchetei dumneavoastră?»

«Ne este imposibil să o facem», a răspuns domnul de Marquet. «Pot să spun doar că este cel mai straniu caz pe care l-am văzut vreodată. Cu cât credem mai mult că știm ceva, cu atât suntem mai departe de a ști ceva!»

L-am rugat pe domnul de Marquet să fie bun și să ne explice ultimele sale cuvinte, și acesta ne-a spus următoarele, a căror importanță oricine o va recunoaște:

«Dacă nimic nu se adaugă faptelor materiale stabilite până acum, mă tem că misterul care înconjoară crima abominabilă căreia i-a căzut victimă domnișoara Stangerson nu va fi lămurit niciodată, dar sperăm, de dragul rațiunii noastre omenești, că examinarea pereților și a tavanului Camerei Galbene, o examinare pe care o voi încredința constructorului pavilionului, de acum patru ani, ne va oferi dovezi care să nu ne descurajeze. Pentru că problema este aceasta: știm pe ce cale a intrat asasinul - a intrat pe ușă și s-a ascuns sub pat, așteptând-o pe domnișoara Stangerson. Dar cum a plecat? Cum a scăpat? Dacă nu se găsește vreo trapă, ușă secretă, ascunzătoare, dacă examinarea pereților, până la demolarea pavilionului dacă e nevoie, nu duce la descoperirea vreunui pasaj practicabil, nu doar pentru o ființă umană, ci și pentru orice fel de ființă, dacă tavanul nu are vreo crăpătură și podeaua nu ascunde nici un coridor subteran,

chiar trebuie să crezi în Diavol, așa cum spune Tăticul Jacques !"

Respe Autorul anonim din "Matin" a adăugat la acest articol, pe care l-am selectat ca fiind cel mai interesant dintre toate cele publicate pe subiectul acestui caz, că judecătorul de instrucție părea să dea o semnificație ciudată ultimei sale fraze: *"Chiar trebuie să crezi în Diavol, așa cum spune Tăticul Jacques !"*

Articolul se încheia cu aceste rânduri:

"Am vrut să știm ce vroia să spună Tăticul Jacques prin strigătul «Animalului Domnului». Proprietarul Hanului Donjon ne-a explicat că este un strigăt deosebit de sinistru, pe care îl scoate uneori noaptea pisica unei bătrâne, Mama Angenoux, după cum este numită în zonă. Mama Angenoux este un fel de sfântă, care locuiește într-o colibă în inima pădurii, nu departe de grota Sfintei Genevieve. Camera Galbenă, «Animalul Domnului», Mama Angenoux, Diavolul, Sfânta Genevieve, Tăticul Jacques - iată o crimă încurcată, pe care izbitura de târnăcop în perete ar putea să o descâlcească pentru noi mâine. Să sperăm cel puțin, de dragul rațiunii noastre omenești, cum spune judecătorul de instrucție. Între timp, se crede că domnișoara Stangerson, care conti-nuă să delireze și pronunță un singur cuvânt distinct, «Criminal! Criminal!», nu va supraviețui peste noapte."

În concluzie, și la o oră târzie, același jurnal a anunțat că Șeful Siguranței a telegrafiat faimosului detectiv, Frederic Larsan, care fusese trimis la Londra într-un caz privind asi-gurări furate, să se întoarcă imediat la Paris.

Capitolul II

În care Joseph Rouletabille apare pentru prima oară

Îmi amintesc, de parcă s-ar fi întâmplat ieri, intrarea tânărului Joseph Rouletabille în dormitorul meu, în acea dimineață. Era aproape de ora opt și mă aflam încă în pat citind articolul din "Matin", referitor la crima din Glandier.

Dar, înainte de a merge mai departe, este timpul să îl prezint

cititorului pe prietenul meu.

L-am cunoscut prima dată când era un tânăr reporter. Pe vremea aceea, eu eram începător în Barou și îl întâlneam deseori pe coridoarele magistraților, când mergeam să obțin un "permis de comunicare" pentru închisoarea Mazas sau Saint-Lazare. El avea, cum se spune, "nas bun". Părea să-și fi luat capul, rotund ca un glonț, dintr-o cutie cu bile din marmură și de aceea, cred, camarazii lui din presă, cu toții jucători de biliard înfocați, îi dăduseră acea poreclă, Rouletabille, care i-a rămas mereu și pe care a făcut-o ilustră. Era întotdeauna roșu ca o roșie, acum vesel ca o ciocârlie, acum serios ca un judecător. Cum reușise așa de tânăr - avea doar șaisprezece ani și jumătate când l-am văzut prima oară - să-și câștige deja locul în presă? Asta s-ar fi întrebat oricine intra în contact cu el, dacă nu i-ar fi știut povestea. La momentul cazului cu femeia tăiată în bucăți în Rue Oberskampf, o altă poveste uitată, el le dusese editorilor lui "Epoque" - un ziar care rivaliza cu "Matin" la informații - un picior stâng, care lipsea din coșul în care fuseseră descoperite rămășițele înspăimântătoare. Poliția căutase degeaba acest picior stâng o săptămână, iar tânărul îl găsisse într-o scurgere, unde nimeni nu se gândise să-l caute. Pentru a face acest lucru, se îmbrăcase ca un curățător de canale, unul dintre cei mulți angajați de administrația orașului Paris, din cauza unei revărsări a Senei.

Când editorul-șef s-a aflat în posesia prețiosului picior și a fost informat de șirul deducțiilor inteligente pe care le făcuse băiatul, a oscilat între admirația pe care o simțea pentru viclenia de detectiv din mintea unui puști de șaisprezece ani și încântarea de a fi în stare să expună, în "fereastra morgii" a ziarului său, piciorul stâng de pe Rue Oberskampf.

— Acest picior, a strigat el, o să facă titluri uriașe!

Apoi, când a încredințat oribilul pachet medicului legist atașat ziarului, l-a întrebat pe puști, care curând va deveni faimos ca Rouletabille, cât s-ar aștepta să câștige ca reporter generalist la "Epoque"?

— Două sute de franci pe lună, a răspuns tinerelul, modest, de-abia fiind în stare să respire de uimire la propu-nerea aceas-